

การศึกษาการตลาดของการปรับเปลี่ยนท่าเทียบเรือเอนกประสงค์
ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นท่าเทียบเรือคอนเทนเนอร์

นายสิทธิเดช สุปัญญาพาณิชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการด้านโลจิสติกส์ (สหสาขาวิชา)

คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-453-54

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T ๑๑๖5821X

A MARKET STUDY ON TRANSFORMING MAPTAPHUT INDUSTRIAL
MULTIPURPOSE TERMINAL TO CONTAINER TERMINAL

Mister Sitthidech Supunyanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Logistics Management

(Inter-Department)

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-453-54

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

สิทธิเดช สุปัญญาพาณิชย์ : การศึกษาการตลาดของการปรับเปลี่ยนท่าเทียบเรือ
อเนกประสงค์ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นท่าเทียบเรือคอนเทนเนอร์ (A MARKET
STUDY ON TRANSFORMING MAPTAPHUT INDUSTRIAL MULTIPURPOSE
TERMINAL TO CONTAINER TERMINAL) อ.ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร.กมลชนก
สุทธิวาทนฤพุฒิ, 149 หน้า. ISBN 974-17-453-54.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการตลาดของการปรับเปลี่ยนท่าเทียบเรืออเนกประสงค์ท่าเรือ
อุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นท่าเทียบเรือคอนเทนเนอร์ โดยทำการศึกษา 2 ด้าน คือ 1. ศึกษาปัจจัยที่
มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกสินค้าด้วยตู้คอนเทนเนอร์ที่ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด
2. ศึกษาการตลาดด้านแนวโน้มปริมาณการส่งออกสินค้าด้วยตู้คอนเทนเนอร์ที่คาดว่าจะมาใช้
บริการท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด หากมีการปรับเปลี่ยนจากท่าเทียบเรืออเนกประสงค์เป็นท่า
เทียบเรือคอนเทนเนอร์

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วยตู้คอนเทนเนอร์ที่
ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดของโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและโรงงาน
อุตสาหกรรมภายในรัศมี 40 กิโลเมตรจากท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดทั้ง 75 โรงงานใน
ความสำคัญกับปัจจัย 3 ด้านเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านกระบวนการใน
การยกตู้สินค้าของท่าเรือ ด้านการเชื่อมต่อการขนส่งภายในประเทศและด้านท่าเรือ นอกจากนี้
พบว่า ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายที่ท่าเรือเรียกเก็บเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในมุมมองของสายการบินเรือ
และผลจากการพยากรณ์แนวโน้มปริมาณการส่งออกตู้สินค้าของโรงงานอุตสาหกรรมภายในรัศมี
40 กิโลเมตรจากท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด พบว่าปริมาณตู้สินค้าส่งออกมีจำนวน 236,689
TEUS ในปี พ.ศ. 2549 และเพิ่มขึ้นเป็น 2,143,426 TEUS ในปี พ.ศ. 2560

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษานี้มีความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนท่าเทียบเรืออเนกประสงค์
ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นท่าเทียบเรือคอนเทนเนอร์ เนื่องจากมีปริมาณการส่งออกตู้สินค้า
มาสนับสนุน รวมทั้งท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดได้เปรียบในด้านค่าขนส่งสินค้าจากโรงงานไป
ยังท่าเทียบเรือ นอกจากนี้ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดยังต้องตระหนักถึงการจัดหาเครื่องมือยกตู้
สินค้าของท่าเรือให้เพียงพอกับความต้องการ การดึงสายเรือให้มารับตู้สินค้าที่ท่าเรืออุตสาหกรรม
มาบตาพุด และค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บกับผู้ส่งออกและบริษัทเรือต้องสามารถแข่งขันกับท่าเรือแหลม
ฉบังได้

สาขาวิชาการจัดการด้านโลจิสติกส์
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4589169820 : MAJOR LOGISTICS MANAGEMENT

KEY WORD : MARKET STUDY/PORT/MAPTAPHUT/ MULTIPURPOSE/CONTAINER

SITTHIDECH SUPUNYAPANICH : A MARKET STUDY ON TRANSFORMING
MAPTAPHUT MULTIPURPOSE TERMINAL TO CONTAINER TERMINAL. THESIS
ADVISOR : PROFESSOR DR. KAMONCHANOK SUTHIWARTNARUEPUT, 149 pp.
ISBN 974-17-453-54.

The objective of this paper is to study a market study on transforming Maptaphut industrial multipurpose terminal to container terminal, focusing on 2 main aspects: 1. The factors influencing decision to export container at Maptaphut Industrial Port. 2. Market trend of export container throughput at Maptaphut Industrial Port in case of transform from multipurpose terminal to container terminal.

The findings reveal that the factors influencing decision to export container at Maptaphut Industrial Port from the view point of the factories in Maptaphut industrial estate and within radius of 40 kilometers from Maptaphut Industrial Port as follows : container handling process, connection to inland transportation, and the physical aspect of the port. Moreover it is found that expenditures factor is one more significant factor from the view point of shipping line. The forecast of all that the export container trend of factories within radius of 40 kilometers from Maptaphut Industrial Port are that the volume of export container is 236,689 teus in the year 2006 and increase to 2,143,426 teus in 2017.

The researcher finds that it is feasible to transform Maptaphut industrial multipurpose terminal to container terminal due to : the volume of export container and the advantage in transportation cost from factory to Maptaphut Industrial Port is cheaper than factory to Laemchabang Port. However the Maptaphut Industrial Port should consider to provide more container handling equipments in order to induce container vessel to call at Maptaphut Industrial Port, and the port tariff should be competitive to Laemchabang Port.

Field of study Logistics Management
Academic year 2005

Student's signature .....
Advisor's signature .....
Kamonchanok S.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อศาสตราจารย์ ดร. กมลชนก สุทธิวาทีนฤพุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงด้วยดี และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ศิริ โสภณศิลป์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุพจน์ ชววิวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณสุเมธ ดันตุนิตย์ ประธานสมาคมเจ้าของเรือไทย ที่กรุณาให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณท่านผู้จัดการของโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมใกล้เคียงที่ตอบแบบสอบถามและบางท่านให้สัมภาษณ์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กองปฏิบัติการท่าเรือ ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด เจ้าหน้าที่ของท่าเทียบเรือ บริษัทไทยพรอสเพอริตีเทอมินอล จำกัด

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอมอบความดีให้กับภรรยา บุตรทั้งสอง และเพื่อนๆ ที่ให้กำลังใจต่อผู้เขียนจนสำเร็จการศึกษา และขออุทิศส่วนกุศลให้กับมารดาผู้ล่วงลับไปแล้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	8
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	8
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ประวัติความเป็นมาของท่าเรือในประเทศไทย	9
2.2 โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก.....	12
2.3 ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด	19
2.4 บทบาทและความสำคัญของท่าเรือ	36
2.5 การบริหารท่าเรือ	45
2.6 แนวคิดและทฤษฎีทางด้านโลจิสติกส์	55
2.7 การขนส่งในระบบตู้คอนเทนเนอร์.....	60
2.8 ท่าเรือกับการตลาดบริการ.....	65
บทที่ 3 ระเบียบวิจัย	69
3.1 การเก็บข้อมูล.....	69
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ส่วนที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วยตู้คอนเทนเนอร์ ที่ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด	77
ส่วนที่ 2 ศึกษาการตลาดด้านปริมาณสินค้าส่งออกด้วยตู้คอนเทนเนอร์ ที่คาดว่าจะมาใช้บริการท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด	96

บทที่	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อจำกัดของการศึกษา.....	101
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	101
5.2 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	113
รายการอ้างอิง	115
ภาคผนวก	118
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	149

ตาราง	หน้า
1.1 ปริมาณและมูลค่าการค้าระหว่างประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2541-2547.....	1
1.2 จำนวนเรือ ปริมาณสินค้าและผู้สินค้าผ่านท่าเรือกรุงเทพ ปีงบประมาณ 2541-2547	3
1.3 จำนวนเรือ ปริมาณสินค้าและผู้สินค้าผ่านท่าเรือแหลมฉบัง ปีงบประมาณ 2541-2547	3
1.4 จำนวนเรือ ปริมาณสินค้าผ่านท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ปี พ.ศ. 2541-2548	4
2.1 แสดงจำนวนเครื่องมือยกขนสินค้า.....	29
2.2 แสดงปริมาณสินค้าผ่านท่าเทียบเรืออเนกประสงค์ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด	31
2.3 แสดงค่าสหสัมพันธ์โดยประมาณระหว่าง Ship's Draft และน้ำหนักเรือ (Deadweight Tonnage).....	44
2.4 แสดงตู้คอนเทนเนอร์ผ่านท่าเรือกรุงเทพ ท่าเรือแหลมฉบัง และท่าเรือเอกชนในแม่น้ำเจ้าพระยา.....	63
2.5 เปรียบเทียบส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของรัฐกิจและของลูกค้า	66
4.1 จำนวนโรงงานส่งออกสินค้าโดยตู้คอนเทนเนอร์จำแนกตามชนิดของผลิตภัณฑ์ และระดับปริมาณสินค้าส่งออก.....	79
4.2 ปริมาณการส่งออกสินค้าโดยตู้คอนเทนเนอร์จำแนกตามชนิดของผลิตภัณฑ์ และระดับปริมาณสินค้าส่งออก.....	80
4.3 ภาพรวมระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วย ตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรือมาบตาพุด 8 ด้าน.....	81
4.4 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วย ตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ด้านท่าเรือ ด้านค่าใช้จ่าย ที่ทำเรือเรียกเก็บ ด้านการเชื่อมต่อการขนส่งภายในประเทศ ด้านการส่งเสริม การขาย - การประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลของท่าเรือ ด้านขบวนการในการยก ผู้สินค้าของท่าเรือ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ ด้านสภาพแวดล้อมของท่าเรือ และด้านการพัฒนา/ปรับปรุง/ขยายรูปแบบการให้บริการ	83
4.5 ภาพรวมระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออก ด้วยตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด 8 ด้าน จำแนกตามชนิดของผลิตภัณฑ์.....	85

ตาราง	หน้า
4.6 ภาพรวมระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วย ตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด 8 ด้าน จำแนกตามปริมาณการส่งออก	86
4.7 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วย ตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ด้านท่าเรือ ด้านค่าใช้จ่าย ที่ทำเรือเรียกเก็บ ด้านการเชื่อมต่อการขนส่งภายในประเทศ และด้านการ ส่งเสริมการขาย – การประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลของท่าเรือ จำแนกตามชนิดผลิตภัณฑ์.....	87
4.8 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วย ตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ด้านขบวนการในการ ยกตู้สินค้าของท่าเรือ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ ด้านสภาพแวดล้อม ของท่าเรือ และด้านการพัฒนา/ปรับปรุง/ขยายรูปแบบการให้บริการ จำแนกตามชนิดของผลิตภัณฑ์.....	89
4.9 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วย ตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ด้านท่าเรือ ด้านค่าใช้จ่าย ที่ทำเรือเรียกเก็บ ด้านการเชื่อมต่อการขนส่งภายในประเทศ และด้านการ ส่งเสริมการขาย - การประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลของท่าเรือ จำแนกตามปริมาณการส่งออก	91
4.10 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วย ตู้คอนเทนเนอร์ที่ทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ด้านขบวนการในการ ยกตู้สินค้าของท่าเรือ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ ด้านสภาพแวดล้อม ของท่าเรือ และด้านการพัฒนา/ปรับปรุง/ขยายรูปแบบการให้บริการ จำแนกตามปริมาณการส่งออก	94
4.11 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งออกด้วยตู้คอนเทนเนอร์ ในมุมมองของผู้ใช้บริการ และมุมมองของประธานสมาคมเจ้าของเรือไทย	96
4.12 ปริมาณการผลิตและปริมาณการส่งออกของโรงงานอุตสาหกรรมภายในรัศมี 40 กิโลเมตรจากท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ในปี 2537-2548	97
4.13 การพยากรณ์แนวโน้มปริมาณการส่งออกของโรงงานอุตสาหกรรมภายในรัศมี 40 กิโลเมตรจากท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ในปี 2549-2560	99

ภาพประกอบ	หน้า
1.1 ภาพถ่ายทางอากาศ ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	5
1.2 แบบแปลนท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด	5
2.1 โครงข่ายถนนเชื่อมโยงพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก	15
2.2 แผนผังนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	17
2.3 Processed to benchmark in a port	50
2.4 Dimension for the benchmarking of port service	51
2.5 องค์ประกอบของการจัดการ โลจิสติกส์	57
2.6 การขนส่งสินค้าแบบดั้งเดิม	64
2.7 การขนส่งสินค้าในรูปแบบใหม่.....	65
4.1 แสดงปริมาณการผลิต และปริมาณการส่งออกของโรงงานอุตสาหกรรมภายในรัศมี 40 กิโลเมตรจากท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดในช่วง 12 ปี (ปี 2537-2548)	98
5.1 Flow Chart แสดงขั้นตอนการยกตู้สินค้าขาออกของท่าเรือแหลมฉบัง กับท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด	102